

פרשת וזאת הברכה

וזאת הברכה

לפי שאמ' להם
משה לישראל
דברים קשים
תחילה / מזי רעב ולחומי רשף / מחוק תשכל חרב ומחודרים
אימח / וכחורב הקצפתם / מברים הייתם / חזר ואמר להם
דברי נחומים / וזאת הברכה אשר ברך משה / ומגנו למרו
כל נביאים שהיו אומר' להם לישראל דברים קשים תחילה
וחודרים ואומרים להם דברי נחמות / ואין לך ככל הנביאים
שהיו דבריו קשים כהושע תחילת דבריו אמ' להם תן להם
" מה תתן תן להם דברים שחילת ושדים צומקים חזר ואמר
להם נחמות ילכו וינקותו ויהי כדת הנדו וגו' ישובו יושבי
בעילו ידו דגן ופרחו כנפן / ארפא משיכותם אהבם נדבה /
אזיה כטל לישר / פרח כשושנה / וכן יואל אמר שמעו זאת
הזקנים והאזינו כל יושבי הארץ / היתה זאת כימיכם ואם
בימי אבותיכם / עליה לבניכם ספרו ובניכם לבניה ובניהם
לדור אחר / יתר הנוסם אכל הארבה ויתר הארבה אכל הילק
ויתר הילק אכל החסיל / חזר ואמר להם דברים נחומים /
ושלמתי לכם את השנים אשר אכל הארץ הילק החסיל
והגום / וכן עמוס אמר שמעו את הדבר הזה פרות הבשן
אשר בהר שומרון העושקות דלים הרוצעות אבינים
האוברות לאדוניכם הביאה ונשתה / וחזר ואמר להם דברי
נחומים מי אל כמוך נושא עון ועובר על פשע / לשארית
בחלת לא החזיק לעד אפו כי חפץ חסד הוא / ישוב ירחמי
יכבוש עונותינו ותשליך במצלות ים כל השאתם / תתן
אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם
וכן ירחמי אמר והשכתי מערי יהודת וכחצות ירושלים
קול ששון קול שמחה קול חתן וקול כלה כי להריכה תהיה
הארץ / וחזר ואמר להם דברי נחומים אזתשמה בתולד
במחול כחורים וזקנים ידונו / אבל אומות העולם מי
שארנו להם דברי נחומי חזרו ואמרו דברי תוכחות ואמרת
ככה תשקע בכל ולא תקום מפני הרעה אשר אנכי מבטיח
עליה ועיפו עד הנה דברי ירמיהו / הוי משאומ' להם לאומ'
דברי נחומים חזרו ואומר להם דברי תוכחות / דבר אחר
וזאת הברכה זה מוסף על ברכה ראשונה שבירכו יעקב
אביו / וזאת אשר דיבר להם אביהם ויברך אותם / נמצינו
למידים שממקום שסיים יעקב אבינו לברך את בניו משם
תחיל משה וכו' כן שנאמר וזאת הברכה הרי זה מוסף על
ברכה ראשונה ואינו זו וזו תפילה שנאמר תפלה למשה איש
האלהים / ועדין דבר תלי בללא תלי ואין אנו יודעים אם
תפלה קודמת חבירה ואם ברכה קודמת לתפילה כשהוא
אומר וזאת הברכה הוי תפילה קודמת את הברכה / ואין
ברכה קודמת לתפילה / אילו אחרים ברכו את ישראל כרי
היא ברכתם אלא שבאמשה ויברך נמצינו למידים שכרי
היה משה לברך את ישראל וכרי ישראל שיברכם משר /
איש האלהים / זה אחר מעשרת שבקראו איש האלהים /
משה נקרא איש האלהים / שנאמר וזאת הברכה אשר ברך
משה איש האלהים / שמואל נקרא איש האלהים שנאמר
הנה איש האלהים בעיר הזאת / דוד נקרא איש האלהים /

שנאמר כמצות דוד איש האלהים / שמעיה נקרא איש
האלהים / שנאמר ויהי דבר י' אל שמעיה איש האלהים
לאמר / עידווא נקרא איש האלהים / שנאמר ואיש האלהים
בא מיתורה כדבר י' / אליהו נקרא איש האלהים / שנאמר
איש האלהים תיקר נא נפשי בעיניך / אלישע נקרא איש
האלהים שנאמר כי איש אלהים קדוש הוא / מיכה נקרא
איש האלהי / שנאמר ויבוא איש האלהים אל מלך ישראל /
אמון נקרא איש האלהים / שנאמר ואיש אלהים בא אליו
לפני מותו / וכיתעלה על דעתך של אחר מיתה היה משר
מברך את ישראל / אלא מה תלמוד לומר לפני מותו סבוק
למיתתו / כיצאנו אתר אומר הנה אנכי שולח לך את
אליה הנביא לפני בוא יום י' הגדול והגדול / והשיב
לב אבות על בנים וכי עלת בדעתך שלאחר ביאה היה
אליהו מתנבא להם לישראל מה תלמוד לומר לפני בוא
יום י' סמוך לביאתו / סליק פסקא

ויאמר

" מסיני בא וזרח משעיר / מגיד הכתוב
שכשפתח משר לא פתח לצורכם של
ישראל תחילה עד שפתח בשבחו של מקום / משל למר
הרבר דומה ללאשור שהיה עומד על הכמה וכשכר לא
לאחר לרבר על ידיו ולא פתח בצורכי אותו האיש תחילה
עד שפתח בשבחו של מלך תח לר אשורי עולת אמלכו
אשורי עולה מראיני עלינו וזחה חמה / עלינו זרחה לבנה /
והיו הכל מקלסים עמו ואחר כך פתח בצורכי אותו האיש
וחזר וחתם בשבחו של מלך / אף משר רבינו לא פתח
בצורכם של ישראל עד שפתח בשבחו של מקום שנאמר
ויאמר י' מסיני בא וזרח / ואחר כך פתח בצורכי של ישראל
שנאמר ויהי בשורון מלך / וחזר וחתם בשבחו של מקום ש
אין כאל ישורון / אף דוד מלך ישראל לא פתח בצורכם של
ישראל תחילה עד שפתח בשבחו של מקום תחילה שנאמר
הללויה שירו ל' שר חוש / וחזר וחתם בצורכי של ישראל
שנאמר כי רוצר י' בעמו / וחזר וחתם בשבחו של מקום /
שנאמר מי אל כמוך שומר הברית והחסד לעבדיך ההולכים
לפניך בכל לבם / ואחר כך פתח לצורכם של ישראל /
שנאמר רעב כי יהיה בארץ / וחזר וחתם בשבחו של מקום
שנאמר קומה י' למנוחתך / ואף שמנה עשרה שתיקנו
חכמים הראשונים שיהו ישראל מתפללי' לא פתחו בצורכם
של ישראל תחילה עד שפתחו בשבחו של מקום / שנאמר
האל הגדול הנבדד והנורא / קדוש אתה ונורא שמך /
ואחר כך מתיר אסורים / ואחר כך רופא חולים / ואחר כך
מודים אנוחנו לך / דבר אחר ויאמר י' מסיני בא / כשנגלה
הקדו' כרוך הוא ליתן תורה לישראל לא כלשון אחר נגלה
אלא בארבע לשונות / ויאמר י' מסיני בא / זה לשון עברי /
זרח משעיר למיזה לשון רומי הופיע מהר פארץ / זה לשון
ערבי / ואתא מרבכות קודש / זה לשון ארמי / דא ויאמר
י' מסיני בא / כשנגלה המקום ליתן תורה לישראל לא מרוח
אחד נגלה אלא מארבע וחות נגלה שנאמר ויאמר י' מסיני
בא / ואינו זו זו רוח רביעית כמה שנאמר אלוה מתמן יבא /
דבר אחר ויאמר י' מסיני בא / כשנגלה המקום ליתן תורה
לישראל לא על ישראל בלבד הוא נגלה לא על כל האומות
בתחילה הדין אצל בני עשו ואמר להם מקבלים אתם את
זאת וזאת אמרו לו מה כתוב בה אמר להם לא תרצא אמרנו
סיפרי ח ד 8 iii לפני

לפניו רכבנו של עולם כל עצמו של אותו אביהם יוצא הוא שנאמר והידים ידי עשו ועל כך הבטיחו אביו שנאמר על חרכך תחירי' הלק לו אצל בני עמון ומואב ואמר להם מקבלים אתם את התורה אמרו לו מה כתוב בו אמר להם לא תנאף' אמרו לפניו רכבנו של עולם עצמה של ערוח להם היא שנאמר ותהרן שתי בנות לוט מאביהם' הלק ומצא בני ישמעאל' אמר להם מקבלים אתם את התורה אמרו לו מה כתוב בה אמר להם לא תגנוב אמרו לפניו רכבנו של עולם' כל עצמו אביהם ליסטים היה שנאמר והוא יהיה פרא אדם לא היתה אומה באומות שלא הלק ודיבר ודפק על פתחה מה ירצו ויקבלו את התורה וכן הוא אומר יחודך יי' כל מלכי ארץ כי שמעו אמרי פיך' יכול שמעו וקיבלו לתמוך לומר ואתם לא תעשו ואומר ועשיתו באף ובחימה נקם את הגוים אשר לא שמעו אלא אפילו שבע מצות שקיבלו עליהם בני נח לא יכלו לעמוד בהם עד שפרקום ונתנום לישראל' משל לאחד ששילח את המורו ואת כלבו לגורן והטעינו להמורו לתך ולכלבו שלש סאים והיה המור מהלך והכלב מלחית פרק ממנו סאה ונתנו על המור וכן שיני וכן שלישי אף כן ישראל קיבלו את התורה כפירושה וכדיקדוקה אף אותם שבע מצו שקיבלו עליהם בני נח לא יכלו לעמוד בהם עד שפרקום ונתנום לישראל לכך נאמר ויאמר יי' מסיני בא' כשנגלה הקדוש ברוך הוא ליתן תורה לישראל הרעיש את העולם כולו על יושביו שנאמר קול יי' על הביים אל הכבוד הרעים' כיון ששמעו אומות העולם את הקולות נתקבצו כולם אצל בלעם אמרו לו כמדומים אנחנו שהמקום מאבד את עולמו אמר להם והלא כבר נאמר ולא יהיה עוד המי למכול אמרו לו הקול הזה כלו אמר להם יי' עול לעמו יתן' ואין עול אלא תורה שנאמר עמו עזו ותושיה אמרו לו אם כן יי' יכרך את עמו בשלום' דבר אחר ויאמר יי' מסיני בא' כשעתיד המקום ליפרע משעיר עתיד להרעיש כל העולם כולו על יושביו כדרך שעשה בשעת מתן תורה שנאמר יי' בצאתך משעיר בצעודך משרה אדום ארץ רעשה גם שמים נטפו גם שהקים יזלו מים' ואחרי כן יצא אחיו וידו אוהות בעקב עשו ויקרא שמו יעקב' אמר להם המקום אין כל אומה ואומה נכנסת לתוכם' דא' משל למה הדבר דומה לאחד שהיה מבקש ליתן מתנה לאחד מבניו והיה בתיירא מאחיו ובפני אהביו ובפני קרוביו מה עשה אותו הכן עמד ופירסם את עצמו וסיפר את שערו' אמר לו המלך לך אנינותן מתברך כך כשבא אבינו אברהם לעולם יצא ממנו פסולת ישמעאל ובני קטורה חזרו להיות רעים יתן מן הראשונים כשכבא יצחק יצא ממנו פסולת רעשו וכל ארופי אדום' אבל יעקב לא נמצא בו פסולת' כענין שב' יעקב איש תם יושב אהלי' אמר לו המקום לך אנינותן את התורה לכך נאמר ויאמר יי' מסיני בא' הופיע מהר פארץ ארבע הופעות הם ראשונה במצרים שנאמר רועה ישראל האזינה נוהג כצאן יוסף וישב הכרובים הופיעה' שנייה בשעת מתן תורה שנאמר הופיע בהר פארץ' שלישית לימות גוג ומגוג' שנאמר אל נקמות יי' אל נקמות הופיע' רביעית לימות המשיח שנאמר מציון מכלל יופי איהים הופיע' ואתא מרבכות קודש' שלא במדת הקדוש ברוך הוא מידת כשר ודם' מידת כשר וזים

כשהוא עושה משתתף לכנו הוא שמה בחופתו מראש לו כל גזויו וכל אשר לו' אבל מי שאמר והיה העולם אינו כן אלא מרבכות קודש ולא כל רבכות קודש' ובר אחר ואתא מרבכות קודש' מלך בשר ודם יושב בתוך פבליא שלו יש בה בני אדם נאים יש בה בני אדם קיוצים ויש בה בני אדם גיבורים' אבל מי שאמר והיה העולם אינו כן אלא ואתא מרבכות קודש' אות הוא בתוך רבכות קודש' וכשנגלה על היס מיד הכיורוהו שנאמר זה אלי ואנוהו אליהי אבי וארוממנהו וכן היו אומות העולם משאלים את ישראל ואמרו להם מה דודך מדוד שכך אתם מומתים עליו שכך אתם נהגים עליו כענין שנאמר על כן עלמות אהובך' ואומר כי עליו הורגנו כל היום' כולכם נאים כולכם גיבורי' כואג והתערבו עמנו' וישראל אומרים להם' נאמר לכם מקצת שכחו ואתם מכירים אותו' ודודי צח ואודם דגול מרבכה' ראשכתם פז' עיניכוננים' לחיו כערוגת הכוש' ידיו גלילי זהב' שוקיו עמודי שש' חיכו ממתקים כיון ששמעו אומות העולם נאותו ושכחו של הקדוש ברוך הוא אומר להם לישראל נבוא עמכם שנאמר אנה הלק דודך הפרת בנשים' וישראל אומרים להם אין לכם חלק בו' אני לדודי ודודי לי' מימינו אש דת למו' כשהיה דודי יוצא מפי הגבורה היה יוצא דרך ימינו של קודש לשמאלם של ישראל ועוקף את מחנה ישראל שנים עשר מיל על שנים עשר מיל וחוזר ובא דרך ימינם של ישראל לשמאלו של מקום והקדוש ברוך הוא מקבלו לימינו וחקקו בלוחו והיה קולו הולך מסוף העולם ועד סופו שנאמר קול יי' חוצב להבות אש' אש דת למו' מגיד הכתוב שדברי תורה נמשלו באש' מה אש נתנה מן השמים כך דברי תורה נתנו מן השמים שנאמר אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם' מה אש חיים לעולם אף דברי תורה חיים לעולם מה אש קרוב לה נכוה רחוק ממנה צונן' כך דברי תורה כל זמן שאדם עמל בהם חיים הם לו לפרש מהם ממתים אותו' מה אש משתמשין בה בעולם הזה ובעולם הבא כך דברי תורה משתמשין בהם בעולם הזה ובעולם הבא' ומה אש כל המשתמש בו עושה בגופו רושם' אף בני אדם שעמלים בה ניכרים הם בין הבריות כך תלמידי החכמים ניכרים בהולכים ובדבורים וכעשפתם כשוק אש דת למו' אלמלא דת ניתנה עמה אין אדם יכול לעולם בה' סליק פיסקא' חובב עמים' מלמד שהיבב המקום את ישראל מה שלא היבב כל אומה ומלכות' כל קדושי ביריך' אילו פנסי ישראל שעומדים על ישראל ונותנים עליהם נפשן' במשה מהו אומר ועתה אם תשא השאתם ואם אין מהיני בא' כבוד הוא אומר אני הוא חטאתי ואני העויתי והאלה הצאן מה עשו והם תוכו לגלילך' אף על פי שאנוסים אף על פי שלוקים אף על פי ששכויים' ישא מרבכותיך' מקבלים עול תורתך עליהם וכן הוא אומר כל אשר דבר יי' נעשה ונשמע' דבר אחר אף חובב עמים מלמד שלא חלק הקדוש ברוך הוא חיבה לאומות העולם כדרך שלח לישראל תדע לך שכן הוא שהיה אמרו גזלו של נכרי מותר ושל ישראל אסור' וכבר שלחה מלכות שב' סרדיסאות ואמר להם לכו ועשו עצמיכם גרים וראו תורתן של ישראל מה שיבה הלכו להם אצל רבן גמליאל לאושא וקראו

וקראות המקרא ושנו את המשנה מדרש הלכות ואגדות / בשעת פשירתם אמרו להם כל תורתכם נאה ומשוכחת הוין מדבר אחד גזילו של גוי מותר ושל ישראל אסור / ודבר זה אין אנו מודיעים אותו למלכות / וכל קרושיו בידך / אילו גדולי ישראל שמתמשכנים על ישראל וכן הויה אומר ביחזקאל ששכב על צידך המני ושמת עון בית ישראל עליו ואומר ואני נתתי לך את שני עונם וכלית את אלח / ושכבת על צדך השבלי / והם תוכו לרגליך / אף על פי שהם מכעיס / ישא מדברותיך / מקבלים עליהם עול ראתך / כל אשר דיבר יינעשה ונשמע / דבר אחד אף חובב עם מלמד שחיבב המקום את ישראל מה שאר אייבב כל אומה ומלכות / כל קרושיו בידך / אילו נפשותיהם של צדיקים שניתנת עמו באוצר שג' וזיתנה נפש ארוני צדורה בצדור החי / את יי' אלהיך / והם תוכו לרגליך אף על פי שנתעים לאחוריהם שנים עשר מיל וחוזרים שנים עשר מיל / ישא מדברותיך / כל אשר דיבר יינעשה ונשמע / סליק פיסקא /

תורה

צוה לכו משה / ציווי זה אינו אלא לנו אינו לא שבטילינו / וכן הוא אומר ויבנה הבית לשם יי' אלהי ישראל / בית זה למה וישם שם מקום לארון הרי ציווי זה אינו אלא לנו אינו אלא בעבורינו / דבר אחד תורת צוה לנו משה / וכי משה אנו אוחזים את התורה והלא אבותינו זכובה שנאמר מורשה קהילת יעקב שומע אני ירושר לבני מלכים ידושה לבני קטנים מניין תלמוד לומר אתם נצבים היום כולכם / אל תיקרי מורשה אלא מאורסה שהתורח מאורסה היא לישראל וכאשת איש לאומות העולם וכן הוא אומר היתה איש אש בחיקו ונבריו לא תשרפנה / אם יהיך איש על הגתלים ורגליו לא תכנינה / כך הבא אל אשת רעהו כל הגונג בה לא ינקח / מורשה קהילת יעקב /

ירדן

בישרון מלך כשישראל שוים בעיצרה אחת מלמשה שמו הגדול משתבח למעלה שנאמר והי בישרון מלך / אימתי בהתאסף ראשי עם / ואין אסיפת אלא זקנים שנאמר אספה לי שבעים איש מוקני ישראל / יחד שבטי ישראל / כשהם עושים אגודה אחת ולא כשהם עשוי אגורות אגורות / וכן הוא אומ הכונה בשמים מעלי יותיו ואגורותו על ארץ יבדה / רבי שמעון בן יוחי אומ משל לאדם שהכיא שתיספינות וקשרם כהגנונים ובעשתות והעמידן על גביהם ובנה עליהם פלטירים כל זמן שהספינות קשורות פלטורים קיימים / פרשו ספינות אין פלטורים קיימים / כך ישראל כשעושים רצונו של מקום עליותם בשמים וכשאינן עושים רצונו של מקום ואגדותו על ארץ יבדה / כיוצא בו אתה אומר זה אלי ואנוהו כשאינן מודה לו חת נאה / וכשאינן אני מודה לו כביכול בשבמו הוא נאה / כיוצא בו אתה אומר ואתם עדיי נאם יואני אל / כשאתם עדיי אני אל / וכשאינן אתם עדיי אין אני אל / כיוצא בדבר אתה אומר אליך נשאתי את עיני היושבי בשמי / אילמלא אני לא הייתי יושב בשמים / אף כן אתה אומר יחד שבטי ישראל / כשהם עושים אגודת אחת ולא כשהם עושים אגורות אגורות / יחד שבטי ישראל / סליק פיסקא /

ירדן

ראובן ואל ימות / וכי מה עניין זה לזה משל למלך שבא אצל בניו לפרקים כשהוא נפטר מבניו היו בניו וקרוביו מלחים אותו ואמר להם בניי שמא כלום צורך יש

לכם שמא דבר יש לכם אמרו לו אבא אין לנו צורך ואין לנו דבר לא שתתרעה לאחינו הגדול אילמלא שבט לא נתרעה המקום לראובן לכך נאמר יחד שבטי ישראל / יחי ראובן ואל ימות / והלא מת הוא אלא מה תלמוד לומר ואל ימות לעולם הבא / דבר אחר יחי ראובן כמעשה יוכף ואל ימות כמעשרת בלהה / רבי חנינא בן גבליאל אומר לעולם אין מחליפים לא זכות בחובה ולא חובה בזכות חוץ משל ראובן ומשל דוד שנאמר ושמעיו הוודך בצלע ההר לעובתו הלוך וקלל ויסקל באבנים לעמתו ועפר בעפר / ואף על פי כן הר לעומתו / שלמה כנה את בית המילוא סגר את עיר דוד אביו / וחכמים אומ' אין מחליפים לעולם לא זכות בחובה ולא חובה בזכות אלא נותנים מתן שכר על המצות ועונשים על העבירות / ומח תלמוד לומר יחי ראובן ואל ימות שעשה ראובן תשובה רכן שמעון בן גבליאל אומר נוצל ראובן מאוהו רחמא ולא נזקק לאותו מעשה אפשר שהוא עתיד לעמוד בראש שבטים בהר עיבל ואומר ארור שוכב עם אשת אביו ונזקק לאותו מעשרה ומה תלמוד לומר כי עלית משכבי אביך שתבע עלבונה של אמו / והי ממוי מספר / גיבורים ככה גיבורים בתורה / גיבורים ככה שנאמר מתיך כהרד יפולו וגיבורותך במלחמה / גיבורים בתורה שנאמר גיבורי כח עושי דברו / ואומר בארה כגן אשר הגלה תגלת פלאסר מלך אשור הויה נשיא לראובני / יחי ראובן ואל ימות / סליק פיסקא /

וזאת

ליהודת / ראה ראובן את יהודה שעמד יהודה אף הויה הודה על מעשיו הוי מי גרם למי יהודה גרם לראובן שהודו כמעשה עליהם הכתוב אומר אשר חכמים יגידו ולא כחוד מאבותם / להם לכרם נתנה ארץ ולא עבר זר בתוכם / שמע יי' קול יהודת / מלמד שתפלל משה על שבטו של יהודה אמר לפניו רבנו של עולם כל זמן ששבטו של יהודה שרוי בצער ומתפלל לפניך אתה מעלה אותנו מתוכה / ואל עמו תביאנו / שנקבר עם אבות בארץ / רבי יהודה אומר וכי עצמות יוסף בלבד העלו בני ישראל ממצרים והרי כל שבט ושבט העלו עצמות שבטו ממצרים ומה תלמוד לומר ואל עמו תביאנו שנקבר עם אבות בקבורה / רבי מאיר אומר הרי הוא אומ בקברי אשר כריתי לי בארץ כנען אני נקבר בה ואין אחר נקבר בה ומת תל ואל עמו תביאנו שנקבר עם אבות בארץ / ידיו רכלו בשעה שהרג את עשו / ועזר מצריו תהיה בעומרו לפני יוסף / דא וזאת ליהודת מלמד שנתפלל משה על שבטו של שמעון אמר לפניו רבנו של עולם כל זמן ששבטו של שמעון שרוי בצער אתה מעלה אותו מתוכה / ואל עמו תביאנו / שקרבו עמו לברכה שנאמר ויאמר יהודת לשמעון אחי עלי אתי בגורלי ויפלו חבלים מנחלת בני יהודה לנחלת בני שמעון / ידיו רכלו בשעה שאמר ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי / ועזר מצריו תהיה / כענין שנאמר ויסעו והי התת אלהים על ההרים אשר סביבותיהם ולא רדפו אחרי בני יעקב / דבר אחר וזאת ליהודת כלמד שנתפלל משה על דוד אבר לפניו רבנו של עולם כל זמן שמלכי בית דוד שרוים בצער ומתפללים לפניך אתה מעלה אותם כתוכר / ואל עמו תביאנו / ויאשיה שנאמר הבני אוסיפך אל אבותיך ידיו רב לו / זה מנשה שנאמר וגם דס נקי שפך מנשר הריכה מאד עד אשר מלא את ירושלים פה לפה לכד מחטאתו אשר והשיא

החטיא את יחודה לעשות הרע בעיניו / לסוף מה נאמר בו ויתפלל אליו ויעתר לו / ועוד בעזרו ויסתם אלהים ממנו / סליק פסקא / ויעק יהושפט ויעזרו ויסתם אלהים ממנו / סליק פסקא / ויללו אמר למרד נאמר בו לפי ששמעון ולוי ככום אחד שתו שנאמר ארור אפס כי עז ועברתם כי קשתר אחרקם בעיקב ואפיצם בישראל / משל לשנים שלוו מן המלך אחד פרע למלך וחור והלוה מן המלך / ואחד לא דיו שלא פרע לא חור ולוה / כך שמעון ולוי שנינו לו כי שכם כעניין שנאמר ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי אחי דינה איש חרבו ויבואו על העיר בטח ויהרגו כל זכר / לוי פרע מה שלוה במדבר שנאמר יעקב משה כשער המרגה ויאמר מי לוי אלי ואלספו אלוכל בני לוי / וזהו והלוה את המקום בשיטים שנאמר פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את הבת מלעל בני ישראל בקנאו את קנאתי כתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי / שמעון לא דיו שלא פרע אלא חזר ולוה שנאמר ושם איש ישראל המוכה אשר הכר את המדינית זמרי בן סלוא נשיא בית אב לשמעוני דבר אחר ולוי אמר תומך ואוריך לאיש חסדיך / מי שעתיך ללבוש אורים ותומים / לאיש חסדיך למי שנעשו לו חסדים על ידי בניך / אשר ניסיתו כמסה / הרבה ניסיתו ונמצא שלם ככל ניסיונות / תריבוהו על מי מריבה / מקפגשים כסתקפה לו / אמר משר שמעון נא המורים אהרן וברים מה עשו / סליק פסקא

האומר

לאכיו ולאמו לא ראיתיו / וכי עלת על לב שלי עובד עבודה זרה והלא כבר נאמר ויעמד משה כשער המהנה אלא זה אבי אמו מישראל / ואת אחיו לא הכיר / זה אחי אמו מישראל / ואת בניו לא ידע / וזהו בן בתו מישראל / כי שברו אמתך / במצות ובדיתך יבצורו במדבר / דבר אחר רבי אומר כי שמרו אמתך ובדיתך יבצורו במדבר / סליק פסקא

יורר משפטיך ליעקב / מלמד שכל הודיות אינן יוצאות אלא מפייהם שנאמר ועל פיהם יוחרת כל ריב וכל נגע / ריב אילו ריבי פרה וריבי סוטה וריבי עגלה / נגע אילו נגעו אדם ונגעו בתים ונגעו בגדים / ותורה לישראל / מלמד ששתי תורות ניתנו להם לישראל אחת על פה ואחת בכתב / שאל אגנשים הגמון את רבן גמליאל אמר לו כמה תורות ניתנו לישראל אמר לו שתי אחת בכתב ואחת בעל פה / ושימו קטורה באפך / זו קטורה שלפני ולפנים / וכליל על מזבחך / אילו איברי עולה / סליק פסקא

בך

יחילו כנכסים / מיכן אמרו רוב כהנים עשירים הם / יעק אב הדרוש נזהר חייית וגם זקנתי לא ראיתי צדיק נעוב ומועז מבקש לחם / זה זרעו של אהרן / ופעל ידיו תרצה / שמרצה את ישראל לאביהם שבשמים / מחץ מתנים קמיו / כל מי שמעורר כנגדו על הכהונה מיד נופל / דבר אחר מחץ מתנים קמיו / זה קרח / ומשנאו מן יקובו / זה עזיהו / לבנימן אמר ידיו / חכיב בנימן שנקרא ידיו למקים שהרבה אהבים למלך וחכיב ככולם זה עזיהו אוהבו / ששה נקראו ידיו / חקדוש ברוך הוא נקרא ידיו שנאמר אשירה נא לידי / בנימן נקרא ידיו שנאמר ידיו וי' ישכון לבטח עליו / שלמה נקרא ידיו שנאמר ויקרא את שמו ידונית ואומר וי' אהבן / ישראל נקראו ידיו שנאמר נתתי ישראל

את ידיות נפשי בכף אויבי / בית המקדש נקרא ידיו שכ' כה ידיות משכנותיך / אברהם נקרא ידיו שנאמר מה לידי וידי בבתי / ובוא ידיו ויבנה בית ידיו לידי / ובואו ישראל שנקראו ידיו בני אב שנקרא ידיו ויבנו בית המקדש שנקרא ידיו כחלק בנימן שנקרא ידיו להקדוש ברוך הוא שנקרא ידיו לכך נאמר ידיו / ישכון לבטח עליו / ואין בטח אלא ישוב שנאמר וישבו במדבר לבטח וישנו ביערים / חופף עליו כל היום זה בנין ראשון / כל היום זה בנין אחרון / ובין תיפיו שוכן / בנימו ומשוכלל לעיל לבוא / וכן אתה מוצא באברהם שראה אותו בניו וראה אותו חרב וראה אותו בניו ויקרא אברהם שם המקום ההוא וי' יראו / הרי בניו / אשר יאמר היום בהר י' יראה / הרי בניו ומשוכלל לעיל לבוא / וכן אתה מוצא ביעקב שראה אותו בניו ומשוכלל לעיל לבוא / וכן אתה מוצא לבוא / ראה ריח בני כריה שדה / בניו שנאמר לריח נוחות / שדה / הרי חרב / שנאמר לכן בגללכם ציון שדה תחרש / אשר ברכו / בניו ומשוכלל לעיל לבוא / שנאמר כי שם צוה י' את הברכה חיים / וכן אתה מוצא ביעקב שראו אותו בניו וראה אותו חרב וראה אותו בניו ומשוכלל לעיל לבוא / ויירא ויאמ' מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלהים / הרי בניו / אין זה / הרי חרב / כי אם בית אלהים / הרי בניו ומשוכלל לעיל לבוא / הכתיבו שכן / בן שאינו חרב / וכן הוא אומר כה אמר כורש מלך פרס / דבר אחר וכן כתיפיו שכן / מה שור זה אין בו נאט מכתפיו כך בית המקדש נבנה מכל העולם שנאמר וקמת ועלית אל המקום / ואומר לכו ונעלה אל הר י' / אינו אומר נגד מן המזרח וכן מן המערב אלא עמים רבים / רבי אומר ככל התחומים הוא אומר וירד הגבול ותאר הגבול וכאן הוא אומר ועלית הגבול נא כן היגום כתף היבוס היא ירושלים / מלמד שבת הבורר היה בניו בחלקו של בנימן וכראש תור יוצא מחלקו של בנימן לחלקו של יהודה שנאמר ובין כתיפיו שכן / ומה תלמדו לו לא יסור שכט מיהודה זו לישכת הגזית שניתנה בחלקו של יהודה שנאמר וימאם באהל יוסף ובשכט בנימן לא בחר ויבחר את שכט יהוד / ואת הר ציון אשר אהב / אבל בית הגדול היה בניו בחלקו של יוסף בשילה שנאמר ואתה בית לחם אפרתה צעיר להיות באלפי יהודה ואין אפרתה לא בית לחם שנאמר ותמת רחל ותקבר בדרך אפרתה היא בית לחם / רבי מאיר אומר בחלקו של בנה מתה שנאמר ואני בבואי מפרץ בית עלי רחל וגו' ואין אפרתה אלא בית לחם שנאמר ואתה בית לחם אפרתה שומע אני בחלקו של יוסף זה בנה שנאמר הנה שמענוה באפרתה מצאנוה בשדה יעד / במי שנמשל בחייתו יעד ואיזה זה בנימן / שנאמר בנימן זאב ושרף / וזה בנימן שתשרה שכינה בחלקו / וכן אתה מוצא כשהולך יושע ארץ ישראל לשבטים הניח דושנה של ריחו וחמש מאות אמה / על ארבע מאות אמה ונתנה לבני יונדב בן רכב חלק בראש והיו אוכלים אותה ארבע מאות וארבעים שנה שנאמר והיה בשמונים שנה וארבע מאות שנה צא מהם אותן ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר נמצאו אוכלים אותן ארבע מאות וארבעים שנה / וכשרשת שכינה בחלקו של בנימן עמדג ופיגו אותו מלפניהם שנאמר ובני קיני חותן משה עלו מעיר התמרים / ויאמר משה להוכיח בן רעואל המדיני חותן משה / וכי עלת על לב שאמר משה ליתרבווא וניתן לך חלק בארץ ישראל

ישראל והלא כבר נאמר לכה אתנו והשבנו לך ומה תלמוד לומר כיוי דבר טוב על ישראל זו דרשנה של ירוחו שהיו אוכלים אותה בניו של יתרו קורם שיכנה בית הבחירה לשבטים ויאמ אליו לא אלך אחר לך למחר כשתחלק ארץ ישראל לשבטים / ואיה שבט מכם שיתן לי כרם אחד בתוך שלו אנתלם אחד בתוך שלו אלא הריני הולך לארצי ואוכל פירות מארצי ואשתה יין מכרמי / וכן אתר מוצא בישראל כשהניחו מקום פירות מאכל ומשתרר והלכו להם לעורר במדבר הלכו ללמוד תורת מיעבץ מי היה יעבץ זה היה עתניאל בן קנו וכן הוא אומר ויקן דוד את הגורן ואת הבקר בכסף שקלים חמשים / ובמקום אחר הוא אומר יתן דוד לארזן במקום שקלי זהב ש מאות אי איפשר לומר שקלי זהב שכבר נאמ' שקלי כסף ואי איפשר שקלי כסף שהרי כבר נאמר שקלי זהב אמור מעתה כזהב שקל ובכסף קנה / ואי איפשר לומר המשים שכבר נאמר שש מאות ואי איפשר ל' שש מאות שכבר נאמר המשים אמור מעתה כיון שראה דוד מקום שראוי לו לבנות בית הבחירה עמד וכינם חמשה שקלים מכל שבט ושכט נמצאו שש מאות שקלים מכל השבטים / מפני מה זכה בנימן שתישרה שיכנה כחלקי משל לבלך שבא אצל בניו לפרקים כל אחד ואחד אמר אצלי הוא שורה קטן שבכולם אמר איפשר שמניח אבא אחיי גדולים ושורר עמי הלך ועמד ופניו בכושות ונפשו ענומה / ראוי אותו אביו שעמד ופניו בכושות ונפשו ענומה עליו עכשיו מאכל ומשתה יהיה משלכם ולינתי אצלו כך אמר הקודש ברוך הוא בית הבחירה יהיה כחלקו של בנימן וקורבנו מכל השבטים / דבר אחר בפני מה זכה בנימן שתישרה שיכנה בחלקו מלכוד שכל השבטי' נולדו כחוצת לארץ ובנימן נולד בארץ ישראל / דבר אחר מפני מה זכה בנימן שתישרה שיכנה בחלקו כל השבטים היו במכירתו של יוסף ובנימן לא הירד במכירתו של יוסף / אמר הקודש ברוך הוא אני אומר לאילו שיכנו בית הבחירה לא כשיהיו מתפללים לפני איני מבקש עליהם רחמים איני משרה שיכנתי בחלקם שלא היו רחמים על אחיהם / דבר אחר מפני מה זכה בנימן שתישרה שיכנה בחלקו משל למלך שהיו לבנים הרבה משהגדילו הלך כל אחד ואחד ותפש את מקומו קטן שבכולם היה אביו אוהבו אוכל עמו ושותה עמו נשען עליו ויוצא נשען עליו ונכנס כך בנימן הצדיק קטן שבשבטים היה והיה יעקב אבינו אוכל עמו ושותה עמו נשען עליו ויוצא נשען עליו ונכנס אמר הקודש ברוך הוא מקום שסמך צדיק זה ידיו שם אני משרה שיכנתי לכך נאמר ובין כתיפיו שכן / סליק פיסקא

ולזבולון

אמר / למד נאמר לפי שנאמר ומקדח אחיו לקח חמשה אנשי יוציגם לפני פרעח ולא נתפרשו שבותם זה אזור מהם / שמה זבולון בצאתך / מלכוד שהיה זבולון כרסור לאחיו והיה לזקח מאחיו ומכר לגוים ומן הגוים ומוכר לאחיו / ויששכר באהליך / מלמד ששבטו של יששכר משתכח בתורה שנאמר מבני יששכר יודעי בינה לעיתים / וכן מצינו שאביו משכחו שנאמר וירא מנוחה כי טוב / דבר אחר ויששכר באהליך מלמד שכית הבחירה היה ראוי ליכנות בחלקו של יששכר / עמים הר יקראו / מניין אתה אומר שהיו אומות ומלכים כתכנסות וכוות לפרגמטיא של ארץ ישראל והם אומ' הואיל ונצטערנו וכונו לכאן נלך ונראה פרגמטיא של יהודים מה טיביר ועולים לירושלם ורואים את ישראל שעובדים לאל אחד ואוכלים מאכל אחד לפי שהגוים לא אלוהו של זה אלוהו של זה ולא מאכלו של זה כמאכלו של זה והם אומ' אין יפה להדבק אל-א באומה זו / מניין אתה אומר שאין זדים משם עדי שמתגרים וכוים ומקריבים זכחים ועולות תלמוד לומר ועם יזבחו זבחי צדק / כי שפע ימים ינקו / שנים נוטלים בשפע ונוטלים בשפעים / ומלכות ים נוטל בשפע ונותן בשפע ומלכו נוטל בשפע ונותנת בשפע / דבר אחר כי שפע ימים ינקו / זו ימה של יפו שנבנו לצדיקי לעתיד לבוא / מניין אתה אומר שכל ספינות שאובדות בים הגדול וצירות של כסף ושל זהב ואבנים שבות ומרגליות וכל כלי חמדה שהים הגדול מקיאם לימה של יפו שנבנו לצדיקים לעתיד לבוא את תלמוד לומר כי שפע ימים ינקו / אמר רבי יוסי פעם אחת הייתי מהלך מכזיב לצור ומצאתי קזן אחר ושאלתי בשלום אמרתי לו פרנסתך כמה הוא אמר לי מהלזן אמרתי לו ומי מצוי אמר לי השמים מקים כיס שמוטל בהרים וסממיות מכישות

ישראל והלא כבר נאמר לכה אתנו והשבנו לך ומה תלמוד לומר כיוי דבר טוב על ישראל זו דרשנה של ירוחו שהיו אוכלים אותה בניו של יתרו קורם שיכנה בית הבחירה לשבטים ויאמ אליו לא אלך אחר לך למחר כשתחלק ארץ ישראל לשבטים / ואיה שבט מכם שיתן לי כרם אחד בתוך שלו אנתלם אחד בתוך שלו אלא הריני הולך לארצי ואוכל פירות מארצי ואשתה יין מכרמי / וכן אתר מוצא בישראל כשהניחו מקום פירות מאכל ומשתרר והלכו להם לעורר במדבר הלכו ללמוד תורת מיעבץ מי היה יעבץ זה היה עתניאל בן קנו וכן הוא אומר ויקן דוד את הגורן ואת הבקר בכסף שקלים חמשים / ובמקום אחר הוא אומר יתן דוד לארזן במקום שקלי זהב ש מאות אי איפשר לומר שקלי זהב שכבר נאמ' שקלי כסף ואי איפשר שקלי כסף שהרי כבר נאמר שקלי זהב אמור מעתה כזהב שקל ובכסף קנה / ואי איפשר לומר המשים שכבר נאמר שש מאות ואי איפשר ל' שש מאות שכבר נאמר המשים אמור מעתה כיון שראה דוד מקום שראוי לו לבנות בית הבחירה עמד וכינם חמשה שקלים מכל שבט ושכט נמצאו שש מאות שקלים מכל השבטים / מפני מה זכה בנימן שתישרה שיכנה כחלקי משל לבלך שבא אצל בניו לפרקים כל אחד ואחד אמר אצלי הוא שורה קטן שבכולם אמר איפשר שמניח אבא אחיי גדולים ושורר עמי הלך ועמד ופניו בכושות ונפשו ענומה / ראוי אותו אביו שעמד ופניו בכושות ונפשו ענומה עליו עכשיו מאכל ומשתה יהיה משלכם ולינתי אצלו כך אמר הקודש ברוך הוא בית הבחירה יהיה כחלקו של בנימן וקורבנו מכל השבטים / דבר אחר בפני מה זכה בנימן שתישרה שיכנה בחלקו מלכוד שכל השבטי' נולדו כחוצת לארץ ובנימן נולד בארץ ישראל / דבר אחר מפני מה זכה בנימן שתישרה שיכנה בחלקו כל השבטים היו במכירתו של יוסף ובנימן לא הירד במכירתו של יוסף / אמר הקודש ברוך הוא אני אומר לאילו שיכנו בית הבחירה לא כשיהיו מתפללים לפני איני מבקש עליהם רחמים איני משרה שיכנתי בחלקם שלא היו רחמים על אחיהם / דבר אחר מפני מה זכה בנימן שתישרה שיכנה בחלקו משל למלך שהיו לבנים הרבה משהגדילו הלך כל אחד ואחד ותפש את מקומו קטן שבכולם היה אביו אוהבו אוכל עמו ושותה עמו נשען עליו ויוצא נשען עליו ונכנס כך בנימן הצדיק קטן שבשבטים היה והיה יעקב אבינו אוכל עמו ושותה עמו נשען עליו ויוצא נשען עליו ונכנס אמר הקודש ברוך הוא מקום שסמך צדיק זה ידיו שם אני משרה שיכנתי לכך נאמר ובין כתיפיו שכן / סליק פיסקא

וליוסף

אמר מלמד שארצו של יוסף מבורכת מכל ארצות / ממנו שהיה טל מצו לה בכל שעה ומתהום רוכצת תחת מלמד שהיתה מרוכצת במעיניו / וממנו תבואות שמש / מנין שהיא פתוחה להמה וכך היא פתוחה ללבנה שנאמר וממנו גרש ירחים / ומראש הרי קדם / מלמד שהרי יוסף קודמים להררי מקדש / והרי מקדש קודמים להררי ארץ ישראל / וממנו נבעות עולם / מלמד שאכות ואמהות קרוים הרים ונבעות שנאמר אלך לי אל הר המור אל נבעת הלכונה / וממנו ארץ ומלוואה / מלמד שארצו של יוסף מליאה ואין חסירה כל ברכה / רבי שמעון בן יוחי אומר אדם מעמיד ספינתו בחלקו של יוסף אין צריך

בבישות אותו ומת ונימק במקומו אמרתי השמים נזכר הוא
 שנגזז לצירקים לעולם הבא / וספוני טמוני חול / ספוני זו
 חלזון / טמוני זו טרית / חול זה זכוכית / לפי ששכטו של
 זכולין מתרעם לפני המקים ואומר לפני רבונו של עולם
 לאחיי נתת ארצות ולי נתת חלזון אמר לו שאני מצריכם
 לירך על ידי חלזון זה אמר לפני רבונו של עולם מי מוריעיני
 אמר לו זה סימן יהיה ביך שכל מי שגונב לא יהיה
 בפרגמטיא שלו כלום / מליק פ'סקא /

ולגד

אמר למה נאמ' לפי שנאמר ומקצה ארד לקח
 חמשה אנשים ברוך מרחיב גוד מלמד שתחזמו
 של גוד מרחיב והולך כלפי מזרח / כלביא שכן מלמד שהיה
 סומך לספר לפיכך נמשל כאריות / וטרף זרוע על טעור /
 אף קסדד לעולם הבא / וירא ראשי לו הוא נא בראש החילה
 והוא יבוא משה לעולם הבא / כי שם חלקת מחוקק ספון /
 זה קבר של משה שנתנוח בחלקת גוד והוא לא מת לא בחלקו
 של ראובן / שנאמר עלה אל הר העברים הזה הר נבו / ומה
 תלמד לומר כי שם חלקת מחוקק ספון מלמד שהיה משרת
 מוטל מת בנפי שכינה ארבעה מילים מחלקו של ראובן
 לחלקו של גוד ומלאכי השרת מספדי / אותו ואומ' יבוא שלום
 ויבוא על משכבו וזה אהרן מן הדברים שנבראו בערב שבת
 בין השמשות ואילו הם הקשת והמן והבאר והכתב והמכתב
 והלוחות ופי האתון וק'כרו של משה ומערה / שעמד בה משה
 ואלהיו ומקלו של אהרן שקדיה ופדתה ויש אומרים אף בגוד
 של אדם הראשון / ויש אומרים הכתונת ומזיקים / רבי יאשיה
 אמר משום אביו אף האיל והשמיר / ר' נחמיה אומ' אף האור
 והפירדה / רבי יהודה אומר אף הצבת / וכן הוא אומר צבתא
 בצבתא תעקב קמיתא מאי הוית לא ברייה הות / אמר לו
 והרי יכול לעשות ב'פוס ולהתיכה בתוכו הא לא ברייה הות /
 ויתא ראש עץ / עשה את התורה תיני / דבר אהרן מלמד
 שהייתה משה עתיד ליכנס בראש כל העם הכורה וחכורה
 בראש הכורה של בעלי מקרא בראש הכורה של בעלי משנה
 בראש הכורה של בעלי תלמוד / וליטול כל אהרן ואהרן שכן
 וכן הוא אומר לכן אהרן לן כרבים ואת עצומים יח'ק של' /
 צדקת י' עשר / וכי מה צדקות עשה בישראל והלא כל מ'
 שנה שהיו ישראל במדבר באר עולה להן והמן יורד להם
 ושלין מצד להם וענני כבוד מקיפות אותם אלא שנאמר כי
 יהיה כך אבינו / דבר אהרן צדקת י' עשר מלמד שהצדקת
 קשורה בדין תחת כסא הכבוד שנא' כה אמר י' שברו משפט
 ועשו צדקה / ולדן אמר למה נאמר לפי שנאמר ומקצה אחיו
 לקח וזה אחד מהם / דן גוד אריה / מלמד שסמך לספר וכל
 מי שסמך לספר נמשל לאריות / וזנק מן הבשן / מה זינק
 זה זינק בשמן אחד וחלק לשני מקומות כך שכטו של דן
 נוטל לו חלק בשני מקומות וכן הוא אומר ויצא גבול בני דן
 סהם / ויעל בני דן ויהלמו / והנפילי אמר / למה נאמר לפי
 שנאמר ומקצה אחיו לקח וזה אחד מהם / נפתלי שכער רצון /
 מלמד שהיה נפתלי שמח בחלקו בימים ובדגים וכפניות /
 צמלא ברכתי / זו בקעת גינוסר / רבי אומר זה בית דין של
 טבריא / ועוד הוא אומר רצון יראיו יעשה ים / זה ים של
 סופני / ודרוס זה ימה של טבריא / ירשה / מלמד שנתנו לו
 חלקו בדורים בלא חבל / ולאשר אמר / למה נאמר לפי שנאמ'
 ומקצה אחיו זה אחד מהם / ברוך מבנים אשרי אין לך בכל

השבים שנתכרך בבני כאשר יהיו רצוי אחיו / שהיה מתרצה
 לאחיו בשמן אנפיקין ובקיפלאות וכן כרעיו לו כתבוארה /
 דבר אחי רצוי אחיו כשעשה ראובן אותו ומקצה ה'ך אשר
 וס'פר לאחיו ונזפו בו ואמר לו כך אחינו אתה מדבר באחינו
 הגדול וכשעשה ראובן על בעשיו נתרצו לו אחיו לך נאמר
 יהי רצוי אחיו / דבר אהרן רצוי אחיו כשהיו ישראל מתיחסים
 זה אומר שלי הוא למה וזה אומר שלי הוא למה אם מראובן
 הכתוב מייחס שלי הוא למה ואם ממני הכתוב מייחס שלי
 הוא למה ורציה את אחיו באותה שעה לך נאמר יהי רצוי
 אחיו / דבר אהרן יהי רצוי אחיו אין בכל הארצות שמשמנת
 שביעית כשמן הארץ של אשר / וטובל בשמן גנלי שארצו של אשר
 מושכת שמן בעמין / מעשר שני מצפצפו אנשי לודוקיא
 בשמן ומינו שלהם פומיליו אחד אמרו לו לך קח לנו שמן
 במאה ריבוא והלך לו לצור אמר להם שמן במאה ריבוא אני
 צריך אמרו לו לך לגוש חלב הלך לו לגוש חלב אמר להם
 שמן במאה ריבוא אני צריך אמרו לו לך אצל פלוגי הלך
 לביתו ול' מצאו אמרו לו הרי בשרדך הלך ומצאו שעווק
 תחת היות אמר לו שמן במאה ריבוא אני צריך אמר לו המתן
 עד שאגמור את הית / משגמר את זיתיו נוטל הכלים והורה
 במשמש שוב אמר פומיליו איפשר שיש לזה שמן במאה
 ריבוא ומה שעחקו בו יהודי' כיון שכא לביתו קרא לטפחתי
 אמר לה בואי ורצוי גנלינו כמלא ספל שמן ורחצה להם
 רגליהם לקיים מה שנאמר וטובל בשמן גנלו / נתן לפניו
 לחם ואכל ושתה / לאחר אכילה עמד ומדר לו שמן כמאה
 ריבוא / אמר לו רצונך שוב אמר לו אין לי מעות / אמר לו
 טול ואני אבוא עמך ואטול את מעותי / עמד ומדר לו שמן
 בשמונה עשרה מאות ריבוא אמרו לא הניח הוא אדם לא
 חמוד ולא גמל בארץ ישראל שלא משכו עמו / הכירו אנשי
 לודוקיא וקדמו לפניו שלשת מילי וקילסו לפניו קילוס גדול
 אמר להם אל תקלכו קילוס זה אלא לאדם זה שהכל שלו
 ולא עוד אלא שאני חייב לו שמונה עשרה מאות ריבוא לקיים
 מה שנאמר יש מעשר ונוסף עוד / כדול ונחשת מנעליך /
 שארצו של אשר היא הייתה מנעלה של ארץ ישראל / וכימך
 דבאך / שכל הארצות דובאות כסף לארץ ישראל כענין שנ'
 וילקט יוסף את כל הכסף וגו' / אין כאל ישראל אומ'
 אין כל רוח הקודש אימרת אל ישורון / ישראל אומ' מי כמוכה
 באלים י' רוח הקודש אימרת ישראל מי כמך / ישראל
 אומר שמע ישראל י' אלהינו י' אחד ורוח הקודש אימרת מי
 כעמך ישראל / ישראל אומר כתפתו בעצי העיר / ורוח הקודש
 משיכו כשונטר בין החוחים / ישראל אומר זה אלי ואנוהי
 ורוח הקודש אימרת עם זו יצאתי לי / ישראל אומ' כתפארת
 עומבו רוח הקודש אומ' ישראל אשר כך אתפאר / רוכב שמי'
 בעזרך / כשישראל ישרים ועושי רצונו של מקום רוכב שמים
 בעזרך / וכשאין עושי רצונו ככיכול ובגואתו שחקים / נתקבצו
 כל ישראל אצל משה ואמרו לו רבינו משה אמר לנו מי היה
 ממידת כבוד של מעלה אמר להם מן התחתוני אתם יודעי'
 מה היא מידת כבוד למעלה / משל לאחד שאמר מבקש אני
 לראות פניו של מלך אמרו לו היכנס למדינה ואתה רואה
 נכנס למדינה וראה וילון פרום על פתח מדינה ואנכי טובות
 ומרגליות קבועות בו מיד בפל לארץ אמרו לו ראה לא יכולה
 לזון עיניך עד שנפלת אילו נכנסת למדינת עממור וראית

כל נפתלי ונאמר להלן ותשלח ותקרא לברק בן אבינועם
 מקדש נפתלי ואת ארץ אפרים מלמד שהראוהו ארץ אפרים
 יושבים בשלותם וחזר והראוהו מציקים לה ואת ארץ
 אפרים מלמד שהראוהו יהושע עושה מלחמות עם הכנענים
 נאמר כאן ואת ארץ אפרים ונאמר להלן למטה אפרים הושע
 בן נון ומנשה מלמד שהראוהו ארץ מנשה וישבת בשלותה
 וחזר והראוהו מציקים לה ואת ארץ אפרים מלמד שהראוהו
 בן יואש שעשה מלחמה עם מרין ועמלק ואת ארץ אפרים
 אפרים צעיר סמכו הכתוב וכן הוא אומר ובה אלפי הדל
 במנשה ואת כל ארץ יהודה מלמד שהראוהו ארץ יהודה
 מיושבת בשלותה וחזר והראוהו מציקים המציקים בה ואת
 ואת כל ארץ יהודה מלמד שהראוהו ארץ יהודה וידו במלכותו
 נאמר כאן ואת כל ארץ יהודה ונאמר להלן ויבחר אלי ישר
 כי מכל בית יהודה עד הים האחרון מלמד שהראוהו פני כל
 המערב יושב על שלותו וחזר והראוהו מציקי המציקים בו
 ואת עד הים האחרון אלף עד הים האחרון מלמד שהראוהו
 את כל העולם כולו מיום שנברא עד יום שיחיו המתים ואת
 הנגב מלמד שהראוהו דרום יושב על שלותו וחזר והראוהו
 מציקים המציקים בו ואת הנגב מלמד שהראוהו מערת
 המכפרה שאבות שוכנים בה נאמר כאן ואת הנגב ונאמר
 להלן ויעלו בנגב ויבא עד חברון ואת הכפר מלמד שהראוהו
 שלמה בן דוד שעושר כלים בבית המקדש שנבכר הירדן
 יצקם המלך בקעת יריחו מלמד שהראוהו גוג וכל המנו
 שעתידים ליפול בבקעת יריחו ואת מה בקעה זו כמות שהיא
 ושדה זרועה שעורים כמות שהיא כך הראוהו כל העולם כולו
 בבקעת יריחו עיר התמרים מלמד שהראוהו גן עדן וצדיקים
 משיילים בה וכן הוא אומר צדיק כתמר יפרי ואת מלמד
 שהראוהו סמוכה מצידה גיהנם שהיא קצרה מלמעלה ורחבה
 מלמטה וכן הוא אומר עיר התמרים עד צעור אילו מציקי
 ישראל כגון אילו הכלשי הדרים עם המלכות ועתידיים לאבד
 עמם ויאמר יי אלי זאת הארץ אמר לו לאבות נשבעתי
 בשבועה הך הראיתיך בעיניך ושמה לא תעבור נאם כאן
 ושמה לא תעבור ונאמר להלן ושמה לא תבא מה תלמד לו
 ושמה לא תעבור אמר משה אם אני איני נכנס כה חי אכנס
 כה את אמר לו המקום ושמה לא תבוא אמר לפניו אם אני
 נכנס בה מלך אכנס כה הדיוט אמר לו המקום ושמה לא
 תעבור לא מלך ולא הדיוט ואת חי ולא מת וימת שם
 משה איפשר שמת משה וכתוב ימת שם משה אלא עד כאן
 כתב משה מיכן ואילך כתב יהושע רבי מאיר אומר הרי הוא
 אומר ויכתוב משה את התורה הזאת איפשר שנתן משה את
 התורה כשדיא חסירה אפילו את אחת אלא מלמד שהיה
 משה כותב מה שאמר לו הקב"ה כתוב כענין שנאמר ויאמר
 אליהם ברוך מפי יקרא אלי רבי אליעזר אומר בת קול
 יוצאה מתוך המהנה שנים עשר מיל על שנים עשר מיל והיה
 מכרות ואומרת מת משה פמלין אמר וימת שם משה מנין
 אתה אומר מוילה היתה יוצאה מקבורתו של משה לקבורתו
 של אבות נאמר כאן וימת שם משה ונאמר להלן שמה קברו
 את אברהם ואת שרה אשתו ויש אומרים לא מת משה אלא
 עומד ומשרת למעלה נאמר כאן שם ונאמר להלן ויהי שם
 עם יי עבד יי לא בנגותו של משה הכתוב מדבר אלא
 בשבחו שכן מציו בניבאים הראשונים שנקראו עבדים שם

פני מלך על אחת כמה וכמה לכך נאמר ונראוהו שחקים
מעונה אלהי קדם שלשה ספרים נמצאו בקצרה אחד
 של מעוני ואחד של חיה היא ואת שנקרא ספר
 זעשטויים באחד כתיב מעון קדם וכשנים כתיב מעונה אלהי
 קדם ובשלו חכמים את האחד וקיימו השנו מתחת זרועות
 עולם מלמד שארץ ישראל היא תוקפה של עולם ויגרש
 מפניך איב אילו שברחו לארץ ישראל ויאמר השמר אילו
 שברחו לאטו וישכן ישראל ביש איו בשח אלא רחיצו וכן
 הוא אומר וישכן לבשח במדבר כדו ולא כבדו שאמר משה
 יי כדו ינחנו ולא כבדו שאמר ירימה מפני ירך כדו ישבתי
 ולא כבדו שאמר אותו רשע הן עם לכדו ישכון עין יעקב
 כברכה שכירכם יעקב אביהם שנאמר והיה אלהים עמכם
 אל ארץ דגן ותירוש כברכה שברכן יצחק אביהם שנא ויתן
 לך האלהים מטל השמים אף שמו יערפו טל הרעיו שמים
 ממעל אשריך ישראל ישראל אומרים מי כמוך כאלים ורוח
 הקדש אומרת אשריך ישראל נתקבעו כל ישראל אצל משה
 אמרו לו כינו משרד אמר לנו מה טובה עתיד הקבה ליתן
 לנו לעולם הבא אמר איני יודע מה אומר לכם אשריכם
 מה מתוקן לכם משל לאדם שסמך את בנו לפיגוג אחד
 וזויה מחזרו וסמרה אותו ואומר לו כל האילנות הללו שלך
 כל הגפני הללו שלך כל זיתים הללו שלך כשיגיע ההראוהו
 אמר לו איני יודע מה אומר לך אשריך מה מתוקן לך כך
 אמר משרד לישראל איני יודע מה אומר לכם אשריכם מה
 מתוקן לכם מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו' עם נשעי
 עם שאין יושעוהו אלא בשכינה נשעו ביי כענין שאלהי
 צורי אחסכו ואשר חרב נאותך אמר לו הקב"ה משה עתיד
 אני ליתן להם לישראל אותו זיון שנוטל מהם כחורב כענין
 שנ' ויתנצלו בני ישראל את עדיים מהר חורב בשבועה נשבעתי
 שעתיד אני להחזיר להם כענין שנהי' אני נאם יי כי כולם
 כעדי תלכשי ותקשרים ככלה ויחששו אויביך לך בשעת
 טובתם של ישראל אומרת העולם מכחשי להם ועושים אותם
 כאילו הן אחים וכן עשו אמר ליעקב אחי יהי לך אשר לך
 וכן חיים אמר לשלמה מה הערים אשר נתת לי אחי ואתה
 על כמותו תרדוך כענין שנ' וקרא משה אל כל ישראל
זיעל משה מערבות מואב עלייה היא ואינה ירידה
 מערבות מואב מלמד שהראוהו הקב"ה המלכים
 שעתידים לעמוד מרות המואביה זה דוד וזעור אל הר בני
 ראש הפסנה מה פסגה מופרשת מן האשכול ואינה כך
 קבורתו של משה מותאמת מן ההר ואינה מותאמת והניג
 ביניהם אשר על פני יריחו מלמד שהראוהו ארץ ישראל
 מיושבת על שלותה וחזר והראוהו מציקים לה ואת הגלעד
 מלמד שהראוהו בית המקדש מיושב על שלותו וחזר והראוהו
 המחרבים לו ואין גלעד אלא בית המקדש שנ' גלעד אתה
 לי ראש הלבנון עד דן מלמד שהראוהו ארץ דן מיושבת על
 שלותה וחזר והראוהו מציקים המציקים לה ורכי אור עד
 דן מלמד שהראוהו זרוע של דן שהוא עוקב עבד זרה כענין
 שנ' ויקומו לחם בני דן את הפסל חזר והראוהו גואל ישראל
 שעתיד לעמוד הימינו ואיזה זה זה מששון ואת כל נפתלי
 מלמד שהראוהו ארץ נפתלי מיושבת על שלותה וחזר
 והראוהו מציקי לה ויבא אח מלמד שהראוהו ברק בן אבינועם
 עושה מלחמה עם סימרא וחזר ויחזירתינו שועמו נאמר כאן ואת

כי לא יעשהו יי' אלהי דבר כי אם נלה סודו א עבדו הנביאי /
 על פי יי' כשהמקום נוטל נשמחן של צדיקים נוטלה מהם
 בנחת רוח משלו משל למה הדבר דומה לאחד נאמן שהיה
 בעיר והיו הכל מפקידים אצלו פיקדון וכשכא אחד מהם
 לתבוע את שלו היה מוציא גנות לר לפי שידע היכן הוא /
 וכשכא לשלח ביד בנו ביד עבדו ביד שלוחו הופך תחתונים
 על העליונים לפי שאינו יודע היכן הוא כך כשהמקום נוטל
 נשמחן של צדיקים נוטלה בנחת רוח וכשהוא נוטל נשבתן
 של רשעים מוסרה למלאכים רעים למלאכים אכזריים כדי
 שישמשו את נשמתן וכן הוא אומר וכלאך אכזרי ישלח כם
 ואומ' תמות כנוער נפשם ויקבור אותם כניא למהנא כארץ
 מואב ואם נאמר בארץ מואב למה נאמ' כניא לומ' שמת בשח
 כתרך נחלתו של ראובן ונקבר בשדרה נחלתו של גד / ולא
 ידע איש את קבורתו יש אומרים אף משה אינו יודע מקום
 קבורתו שנ' ולא ידע איש את קבורתו ואין איש לא משה שנ'
 והאיש משה עניו באר / וכבר שלחח מלכות של בית קיסר
 לכווראו קבורתו של משה היכן הוא הלכו ועמדו למעלה
 וראו אותו למטה ירדו למטה וראו אותו למעלה נחלקו חציין
 למעלה וחציין לכתר עליונים ראו אותו כלפי מטה
 לתחתונים ראו אותו כלפי מעלה לכך נאמר ולא ידע
 איש את קבורתו / ומשה בן מאה ועשרים שנה / זה אחד
 מארבעה שמתו בן מאה ועשרים ואילו הם משה והייל הזקן
 זרבן יוחנן בן זכאי ורבי עקיבא / משה היה בכצרים ארבעים
 שנה / וכמדון ארבעים שנה / ופירנס את ישראל ארבעי שנה /
 זייל הזקן עלה מבבל בן ארבעי שנה ושימש חכמי ארבעים
 שנה / ופירנס את ישראל ארבעים שנה / רבן יוחנן בן זכאי
 עסק בפירגמטיא ארבעים שנה ושימש חכמים ארבעים שנה
 זפירנס ישראל ארבעים שנה / רבי עקיבא למד תורה ארבעים
 שנה ופירנס את ישראל ארבעים שנה / שש זוגות ששנותיהם
 שוות רבקה וקהת לוי ועמרם יוסף ויהושע שמואל ושלמה
 משה והייל הזקן רבן יוחנן בן זכאי ורבי עקיבא / לא כרתה
 עינו / מלמד שעניניהם של מתים כהה / ולא נס להר / רבי
 אליעזר בן יעקב אומר אל תיקרי לא נס לחה אלא לא נס
 לחה עכשו כל הנוגע בכשרו של משרה לחה פורחת אילך

ואילך / ויבכת בני ישראל או משה הרי אחד / ויתמו ימי הרי
 שנים / בכ אכל משה הרי שלשה / שלשים יום אילו מה טיבם
 אלא מלמד שכחו אותו קודם למיתה שלשים יום ומניין לימי
 בזירות שהם שלשים יום נאמר כאן ימי ונאמר להלן ימי מח
 ימי האמור כאן שלשים יום אף ימי האמור להלן שלשים יום /
 ויהושע בן נון מלא רוח חכמה / מפני מה נסמך את ידיו
 עליו אין לך מטבע גדול מזה ויעשו כאשר צוה יי' את משה /
 ועדיין לא נתן מוראו עליהם שכבעת ההיא גדל יי' את יהושע
 כמותה שעה נתן מוראו עליהם / ולא קם נביא בשר כמשה /
 אבל באומות קם ואיזה זה זה כלעם בן בעור אלא יש הפרש
 בין נבואתו של משה לנבואתו של כלעם / משה לא היה יודע
 מי בדבר עמו / וכלעם היה יודע מי בדבר עמו שנ' נאם
 אמרי אל ויודע דעת עליין / משה לא היה יודע מי בדבר עמו
 עד שנדבר עמו וכלעם היה יודע אימתי היה מדברו שנ' ויודע
 דעת עליין / משה לא היה מדבר עמו / עד שהו עומד שנ' ואתה
 פה עמוד עמדי / וכלעם היה מדבר עמו כשהוא נופל שנאמ'
 קחזה שדי יחזה נופל וגלי עינים / משל למה הדבר דומה
 לטבחיו של מלך ויודע כמה הוצאו / יוצאו למלך על שולחנו /
 אשר ידעו יי' פנים אל פנים / למה נא לפי שהוא אומר ויאמר
 הראיני נא את כבודך אמר לו בעולם הזה אי אתה רואה
 שנמשל בפנים שנאמ' לא תוכל לראות פני אבל אתה רואה
 בעולם הבא שנמשל כאחוריים שנ' והסירותי את כפי וראית
 את אחורי אימתי הראוהו סמוך למיתה הא למדת שהמתים
 רואים / לכל האותות והמופתים אשר שלחו יי' לעשות בארץ
 מצרים לפרעה ולכל עבדיו ולכל ארצו / לביצרים בפני עצמו
 לפרעה בפני עצמו ולעבדיו בפני עצמן / ולכל היד החזקה / זו
 בכת בכורות / ולכל המורא הגדול / זו קריעת ים סוף / רבי
 אליעזר אומר לכל האותות והמופתים ומניין לפני הר
 סיני תל' ולכל היד החזקה / ומניין אף במדבר תלמוד
 לומר ולכל המורא הגדול / ומניין אף בשברי
 לחות נאמ' להלן ואשכרם לעיניכם /
 (וכאן הוא אומר אשר עשת
 משרה לעיני כל
 ישראל /

סליקא מכילתא סיפרא וסיפרי תהלה לאל חי צורי

וחשלם המלאכה מלאכת הקדש ספרא וספרי אשר היו עד הנה יקרי המציאות
 וכמעט אבר זכרם מני ארץ / לולי אשר נדבנו רוחו להחכם הכולל אבר הרופאים כמהר יעקב מנטין ספרדי
 יצ' / להוציא לאור העלומה מסני הספרים האלו / אשר נמצאו בבית גמניו כדי לזכות את הרבים /
 ואפריין כמטייה למר אשר התנרב לפספס בבית מדרסו וחזקוהו יעמוד לעד
 וזכרו לרור רויים / ויי' יסלם לאיש כמעטפה /

וזיהי הסלמחם ביום ב' ית' לחדש סקלו לפרט יצור כל יצירה / והם מוזהרים ומקוררים בדפוס על ידי קהילתנו ארלי קיב' /